

Ballem...?

Rocher

Fa temps que em vaig proposar d'escriure sobre una idea que em rondava pel cap, sobre el Ball.

Aixina com en tota festa, que tinga pretensions de ser digna, cal comptar amb un bon menjar, vorem que també és imprescindible -pel que sembla- fer-li costat al Ball.

El Ball aglutina la gent, li fa moure el cos seguint un ritme i una melodia, provoca relacions noves i també -per què no?- noves desaveniències. A aquella persona que no li agrada ballar la podem vore també asseguda, bé escoltant la música, bé prenent alguna copa i de xarreta amb companys. Però està ahí, al Ball.

Açò, esta situació, no és una cosa moderna o postmoderna, no. Ens venen de ben antic estes pulsions i estes ganes d'anar o d'estar al Ball.

Com que tampoc és del meu interès remuntar-me molts anys per analitzar, a rajaploma, aquest fenomen del Ball, centraré aquesta senzilla recerca a partir de la post-guerra, ja que és des d'aleshores quan tenim més testimonis que -de ben segur- ens recordaran més d'una sensació joiosa.

El ball com a lliberament

Poques eren les possibles distraccions que hi havia després de la guerra. La principal "distracció" era cercar i tindre alguna cosa que posar-se a la boca, és a dir, menjar. I en este assumpte s'ocupava la major part del temps. En esta fosca època de penúries, el ball era com una mena de retrobament amb la vessant lúdica de cada individu. Va significar el principal motiu de reunió festiva i, tal vegada, l'única forma permesa de reunió de més de tres persones.

Front a l'escassetat d'eixos anys, la misèria i la fam, el ball va ser un alliberament. Es feia en pràcticament tots els masos i en qualsevol moment que es poguera, aprofitant el motiu que fóra. Pràcticament, a totes les Partides del nostre terme van sonar guitarres, gramoles i acordions de Valentí, Quelo Tresa, Paco Brossa, ...etc. Masos com el d'En Rieres, el Café Baix Terra, Carruano, la Coloma, Caseta de Sella, Hostal del Blanco foren centres i testimonis muts de la festa covarxina per excel·lència: el Ball. Inclús a llocs que ara mateix ens sembla difícil que poguera ocórrer, com per exemple el Mas d'Eixarca, el de Moliner, les Embrossades, Pedraseca, Vaqueres...el ball i el ram van estar presents.

El temps no tenia el mateix valor que ara, les coses no eren tan precises, el ritme de vida era molt més lent i això feia que no tenia importància caminar quatre o cinc hores per desplaçar-se a un Mas o al poble per anar a Ballar. Allò que hom trobava allí, compensava en escriu totes les potades pegades.

Pel poble passava, si fa o no fa, el mateix. La joventut d'aleshores feia ball "per les cases". Això era realment arriscat. Podia caure una denúncia amb moltíssima facilitat. Els temps no estaven com per a disbauxes tan alegres. Hi havia poca permissivitat per part de les autoritats del moment. La cosa estava aixina i el ball era pràcticament clandestí.

El ball s'institucionalitza

Cap als anys cinquanta (el 1952 aproximadament) es demanen el primers permisos a les autoritats competents per tal de fer ball a la Fonda. S'autoritza i, encara que esporàdicament -unes quatre vegades a l'any-, la gent hi acudia per Ballar. Primer van vindre uns de Cabanes i després tocaven ja gent del poble. Quasi cinquanta anys després este local, la Fonda, s'ha convertit en una escola de ball, com més endavant vorem.

Va ser en eixos anys cinquanta quan hi va haver un lloc específic per a ballar: a ca Barril. Remedios Albert Sancho, de 84 anys, ens explica com va estar la cosa: "el meu home Tomàs i jo vam parlar amb els músics de la banda del poble per si voldrien tocar, aixina que van començar l'any 1953

Remedios Albert

amb Batiste el Pintoret, Miguel de Ximarro, Milio de Llaça, Plácido, Juan, Matutano... El tracte amb ells era el següent: quan s'acabava el Ball se separaven les despeses i el benefici que quedava el repartíem a parts iguals entre empresari i músics.

Obrir el local no va ser fàcil, vam haver de recurrir a Don Alfonso Martí, amic de la nostra família, un aristòcrata i senyor molt important que vivia a Castelló i que ens va facilitar tot el referent als permisos des de Governació. Aleshores estava de capellà al poble Don Julián, que tampoc va posar cap problema. Obríem tots els diumenges per la vesprada llevat de les set setmanes de Quaresma (per decisió pròpia, no per prohibició) i fèiem pagar una pesseta a les dones i dues als homes. Recordo com allà a les quatre de la vesprada obríem les portes, jo em posava a la taquilla i també a la barra, un taulellet on veníem conyac i cervesa. A les vuit tancàvem. La nit de cap d'any portàvem beguda de més classes i panses. De raïm no se'n trobava en eixa època

Façana de ca Barril